

TÁJÉKOZTATÓ
Rókák veszettség elleni orális immunizálása
2014. október 4–18.

A veszettség az egyik legrégebben ismert, embert és állatokat egyaránt megbetegítő, a tünetek jelentkezése esetén halálos kimenetelű fertőző betegség. A világon még napjainkban is évente 30-40 ezer ember hal meg ebben a betegségben. Hazánkban a 70-es, 80-as évek óta az úgynevezett „erdei veszettség” okoz nagy problémát. Ennek legfőbb terjesztője a róka.

A Földművelésügyi Minisztérium folytatja az 1992-ben elkezdett, évente kétszer (áprilisban és októberben) végrehajtott, rókák veszettsége elleni immunizálási programot. A 2004-ben elnyert, három évre szóló Phare-pályázat és saját költségvetési forrás eredményeként az ország egész területén végrehajtott vakcinázás nagyon eredményes volt, a 2007. őszi kampánnyal befejeződött. A védekezés természetesen azóta is tart. Az EU támogatásával ez év őszén is sor kerül az ország valamivel több, mint 56 ezer km²-es területrészenek vakcinázására.

Az október 4-ével kezdődő és várhatóan mintegy két hétig tartó vakcinázási kampányt az FM NÉBIH irányításával a NÉBIH Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága koordinálja.

Az előkészületek már jóval korábban megkezdődnek. A vakcinázási kampányt szervezők és a technikai végrehajtást végzők szeptember közepétől minden érintett megyében szakmai értekezleteken tájékoztatják a résztvevőket a 2014. évi tavaszi kampány eredményeiről, és a 2014. évi őszi kampány feladatairól. Ekkor kapják meg a vadászatra jogosultak a tájékoztató anyagokat és a mintagyűjtéshez szükséges eszközöket. Ekkor kerül kihirdetésre az adott megyében a vakcinázás konkrét időintervalluma, az egyes megyék területéről beküldendő mintamennyiség, valamint a mintagyűjtés kezdete, vége.

A vakcinázási kampányban közreműködnek a megyei Kormányhivatalok Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságai, a Földművelésügyi Igazgatóságok Vadászati és Halászati Osztályai, a regionális és kistérségi ÁNTSZ-ek, a települések önkormányzatai, és nem utolsósorban az ország immunizálásra kijelölt területeinek valamennyi vadászatra jogosultja.

A kampányidőszakban közel másfélmillió adag, csalétekbe rejtett vakcina döntő hányadát repülőgépekről juttatjuk ki a területre, amelyek az országban hat repülőtérről, szigorú előírások szerint, precízen tervezett útvonalakon és program alapján startolnak, és megyei ütemezésben (folyamatos ellenőrzés alatt) végzik munkájukat. Az ország kijelölt területének minden km²-ére átlagosan 20 adag csalétekbe rejtett vakcina kerül (kivéve a településeket, a folyókat, tavakat, közutakat, vasutakat).

Azokon a területeken, ahol nem célszerű, vagy tilos repülni, gyalogosan, kézzel kerül sor a vakcina kihelyezésre (pl. a Balaton Somogy és Zala megyei parti települései közelében, Záhony térségében és repülési tilalmi övezetekben).

A vadászatra jogosultak fontos feladata a kampányokat közvetlenül megelőzően a lakosság tájékoztatása. A hivatásos vadászok ennek érdekében a vadászterületük több forgalmas pontjára feltűnő piros színű, kétnyelvű plakátokat helyeznek ki, és a települések hirdetőtábláira is kikerülnek a megfelelő tájékoztatást adó Felhívás c. plakátok. Az önkormányzatok a rendelkezésükre álló eszközökkel (helyi rádió, tv, újság, stb.) segítik a lakosság minél pontosabb informálását.

A már évek óta tartó vakcinázás eredményeként jelentősen lecsökkent Magyarországon a veszettségi esetek száma. Amíg 1992 előtt évente átlagosan mintegy 1400 esetet regisztráltak, 2004-ben a bejelentett esetek száma alig haladta meg a százat (124 eset), 2009-ben már csak 1 veszettségi esetet jelentettek hazánkban. 2010 első felében öt esetet regisztráltak (a beteg állatok mindegyike az országhatáron – Szerbia felől – átkelve jutott át hazánk területére), míg 2011-ben, 2012-ben, és 2013. első 8 hónapjában nem állapítottak meg veszettségi esetet.

Ugyanakkor, 2013 szeptemberében Kecskemét környékén diagnosztizálták a betegséget egy rendellenesen viselkedő rókában. A múlt év őszén ennek eredményeként a NÉBIH gócoltást rendelt el, majd idén tavasszal tovább növelte a védekezésre kijelölt területet. Az enyhén tovább emelkedett esetszám miatt a kijelölt terület nagyságát 2014 őszére is fenntartják. Annak ellenére, hogy a veszettségi esetszámok 2014 őszére átlépték a negyvenes számot is, – a korábbi időszakok kedvező tapasztalatai alapján – bizakodóak, hogy a kiterjesztett kezelési területtel megóvják a már mentesnek tekinthető területeket a veszettség vírusától.

A munka eredményességét – a 2013. őszi veszettségi góc ellenére is – igazolja a korábbi veszettségi esetek nagyságrendekkel történt csökkenése. Az eredmények ellenére a folyamatos kontroll nem maradhat el. A vakcinázás után (egy hónapos várakozást követően) a vadászterületek kezelőinek a vakcinázott területekről meghatározott számban – a hatósági állatorvosok útján – rókákat kell vizsgálatra küldeni az NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságára. Ott a szükséges kontroll-vizsgálatokat elvégzik.

Noha a veszettség elleni beavatkozás az ember érdekében történik, annak minden terhét az FM és intézményei viselik. A humánegészségügyért felelős tárca mind ez ideig nem tudott hozzájárulni a költségekhez.

Bár a veszettség elleni védekezés már hosszú ideje tart, az ország mentességéig még további évek vannak hátra. A WHO előírása szerint az a terület nevezhető veszettségtől mentesnek, ahol két egymást követő évben nem regisztráltak veszettségi esetet. Ennek eléréséhez még komoly erőfeszítésekre van szükség. Annál is inkább állítható ez, mert a szomszédaink közül csak Ausztria, Szlovákia tart a mentesítés hozzánk hasonló fázisában, míg Szlovénia, Horvátország, Szerbia és Románia hasonló módszerrel védekezik a veszettség ellen, mint hazánk, de még előfordulnak esetek. Ukrajna, valamint a fenti országok felől – a veszett rókák bevándorlásának kockázata miatt – továbbra is rendszeres védekezésre kell fölkészülni. Ezért a veszettség elleni vakcinázást a következő években is folytatni kell.

Budapest, 2014. szeptember

Földművelésügyi Minisztérium
Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal